

HAAGSE BLUF

Een abc van 100 dagen Rutte IV is een abc'tje

Een politiek toetje na een Haagse week. In deze aflevering: het abc van het kabinet-Rutte IV, dat deze week de 100 dagen haalde.

Appjesdebat van minister Hugo de Jonge over bemoeienis bij de mondkapjesdeal van Sywert van Lienden. De Jonge overleeft motie van wantrouwen van PvdA;

Box 3. De kapotte belastingbox. Het hoofdpijndossier van het nieuwe kabinet, nog voordat het kabinet aantrad. Honderdduizenden Nederlanders moeten gecompenseerd worden voor te veel betaalde belasting. Kost miljarden;

Corona. Voor eventjes uitgeroeid.

Defensie moet 2 miljard euro extra krijgen, vindt de Tweede Kamer. De krijgsmacht moet worden versterkt nu Rusland Oekraïne is binnengevallen en de Europese Unie onder druk staat;

Eerste Kamer. Weer eens ouderwets de tegenspeler van de Tweede Kamer. Dwing het kabinet tot het meegroeien van de AOW met het minimumloon, wat het kabinet niet wilde. Prijskaartje: 2,4 miljard euro;

Financiële tegenvallers stapelen zich al bij de letter f op. Het kabinet zoekt nu al 13 miljard euro om alle tegenvallers te kunnen betalen;

Gaskraan in Groningen zou dicht. Zou, inderdaad. Kabinet heeft voorzichtig de handen weer aan de kraan gezet;

Hoofdpijndossiers. In meer-voud. Met de stikstofcrisis, de klimaatcrisis en vertrouwenscrisis ligt het kabinet vanaf de start onder een vergrootglas. Echte stappen in deze dossiers zijn nog niet zichtbaar. Gelukkig kon de coronacrisis worden weggestreept;

Inflatiespook waart rond door Nederland. Kabinet zet miljarden in en verlaagt belastingen en accijnzen om energie en brandstof betaalbaar te houden;

Jubelton verdwijnt. De belastingvrije schenking van ouders aan hun kroost moest starters op de woningmarkt makkelijker aan huis helpen. In 2023 wordt de schenking verlaagd, een jaar later afgeschaft;

Koopkrachtdaling. Kunnen Nederlanders de eindjes nog aan

elkaar vastknopen?

Lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen. De schuld van Den Haag?

Ministers in nood. Niet alleen Hugo de Jonge had het moeilijk. Wopke Hoekstra van Buitenlandse Zaken en Sigrid Kaag van Financiën liepen al hun eerste deukjes op, door onhandige optredens;

Nieuw elan. Wat?

Oorlog in Oekraïne. Ook: opvang van Oekraïense vluchtelingen;

Pieter Omtzigt, een jaar na zijn afsplitsing van het CDA de nar van het kabinet;

Regeerakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'. Negen maanden aan gewerkt, binnen een maand oudpapier;

Stef Blok, terug van nooit weggeweest wordt nationaal coördinator die ervoor moet zorgen dat de sancties tegen Rusland beter worden nageleefd;

Toeslagenschandaal. Nog steeds geen stap verder in de oplossing voor de duizenden gedupeerde ouders en kinderen;

Uitkopen van boeren is een van de plannen van het kabinet om Nederland uit de stikstofcrisis te halen. Boeren zijn witheet over de plannen;

Vennootschapsbelasting voor multinationals komt er niet, besloot de Europese Unie. Een tegenvaller van 1 miljard euro voor het kabinet;

Woningmarkt. Zit nog zo vast als Rutte aan het Torentje;

Zo hé. Zijn er nog maar 100 dagen voorbij?

ton.van.der.laan@lc.nl

De Tweede Kamer houdt de komende twee weken reces. Deze rubriek is zaterdag 14 mei terug.

Een kinderarts die waarschuwt dat 'voortgaande inadequate zorg' aan een 14-jarig meisje kan leiden tot haar dood. Zevenentwintig instellingen, organisaties en hulpverleners die zich met haar bezighouden en een kinderrechter die concludeert dat ze na een vijf maanden verblijf bij jeugdzorginstelling Woodbrookers er slechter aan toe is dan voor haar opname.

Het papieren meisje

TEKST PATRICK VAN 'T HAAR
ILLUSTRATIE YOKO HEILIGERS

'Omdat haar stem niet wordt gehoord. Er wordt door de hulpverlening niet met maar vooral over haar gesproken. Ze is een papieren meisje.'

Erwin en Janneke Smedema* leggen aan het einde van een lang gesprek uit waarom ze het verhaal van hun dochter willen vertellen. „We weten niet hoeveel kinderen er zijn zijn zoals onze dochter. Kinderen voor wie er geen passende hulp lijkt te zijn en die daarvoor tussen wal en schip terecht komen.”

Stapels papier liggen verspreid op tafel. Stukken van de rechtbank, de gemeente Noardeast-Fryslân, tijdelijnen, overdrachtsdocumenten, uitgeprinte mails. „We hebben nog meer, zeker drie ordners vol vanaf mei vorig jaar, toen het allemaal begon”, vertelt Janneke Smedema.

GROOT WONDER

In 2007 werd A. geboren, twee jaar na haar broer. „Haar geboorte was voor ons een groot wonder, we wisten niet dat ze zou komen. Ze was een lieve en makkelijke baby. Geen huiler of dwingelandje, maar vrolijk, blij en sociaal. Als kind had ze een rijke fantasie, voerde hele gesprekken met haar poppen, ging helemaal op in films als *Frozen*.”

Op de basisschool ontstaan de eerste problemen: A. kon zich moeilijk aanpassen aan de rest van de kinderen. En halverwege de basisschool werd ze gepest omdat ze fouten maakte met rekenen: later bleek ze te leiden aan dyscalculie waardoor je getallen door elkaar haalt.

„In de brugklas werd dat definitief vastgesteld. Maar ook daar werd ze gepest omdat andere kinderen zagen dat ze rekenoefeningen moest doen op het niveau van de basisschool. 'Ik ben niet goed genoeg', zei ze vaak.”

Haar gedrag veranderde, vertellen haar ouders. De meisjeskleren moesten weg: zwarte trainingspakken en hoody's kwamen ervoor in de plaats. „We dachten allebei: dit klopt niet. Ook haar taalgebruik veranderde.”

„In december 2020 is er iets gebeurd, in het fietstunneltje bij het station. Wat weten we niet precies, we hebben het ook pas later gehoord. Ze is daar die avond gedrogeerd gevonden en is er daarna vandoor gegaan, fietsend op de rondweg van Dokkum. Een paar maanden ging het daarna beter, maar toen ontstond er bij haar paniek. En angst.”

In het voorjaar van 2021 gaat het thuis niet meer. A. loopt regelmatig weg, gebruikt

Gesloten Jeugdzorg

Gesloten Jeugdzorg wordt in Friesland aangeboden door Woodbrookers, dat valt onder Jeugdhulp Friesland. Plaatsing in het gesloten deel van Woodbrookers vindt plaats via een machtiging van de kinderrechter. Een gesloten setting wordt afgegeven als de kinderrechter de noodzaak ziet om een jongere tegen zichzelf of de omgeving te beschermen.

drugs en gaat om met oudere jongeren. Via Veilig Thuis en het gebiedsteam van de gemeente Noardeast-Fryslân wordt ze begin juni in de crisisopvang ondergebracht.

Maar de crisisinterventie brengt niet wat de ouders hopen: ook hier loopt hun dochter geregeld weg en gaat het drugsgebruik door. „Er was te weinig toezicht, daar maakte ze gebruik van”, blikt haar vader terug op de eerste opname.

MISBRUIK

A. wordt tijdens de interventie seksueel misbruikt. 'Wat maakt dat de aanwezige angsten toenemen', staat te lezen in een rapportage die opvangorganisatie Fier enkele maanden later opstelt.

„Bescherm onze dochter” – met die boodschap trokken ze opnieuw aan de bel bij de hulpverlening. Via de kinderrechter kwam er een rechterlijke machtiging waarmee ze in juli op de gesloten afdeling van Woodbrookers in Kortehemmen kwam. „Wij wilden dat ze veilig zou zijn, in een gesloten setting en met behandeling.”

Maar de plaatsing in Woodbrookers pakt niet goed uit voor A. „Ze kwam er aan het begin van de zomervakantie. Zes weken lang gebeurde er niets. Ze werd angstiger en onhandelbaar. Regelmatig werden we 's nachts gebeld door een medewerker en dan kregen we A. aan de lijn om haar gerust te stellen.” A. snijdt zichzelf in haar armen, eet glas en slikt batterijen in. „Ze zakte steeds verder weg.”

„In november escaleerde het: ze gooide met spullen in de keuken. Iemand van de begeleiding vroeg: 'Wat maakt je zo boos?' Toen kwam eruit dat ze op de afdeling misbruikt was door een andere bewoner.”

Processen-verbaal en uitspraken van de kinderrechter ondersteunen het verhaal van de ouders. Op 16 november – bij het verzoek om verlenging van de machtiging gesloten jeugdhulp – schrijft de kinderrechter: 'Gebleken is dat in de afgelopen periode te weinig

voortgang is geboekt en A. eerder in een slechtere situatie is terechtgekomen.'

De machtiging wordt voor een maand verlengd. De gemeente Noardeast-Fryslân en Woodbrookers moeten van de kinderrechtster snel duidelijkheid geven over hoe ze A. verder willen behandelen.

Maar dat gebeurt niet, blijkt tijdens de volgende zitting op 15 december als de kinderrechtster concludeert dat er nauwelijks diagnostiek heeft plaatsgevonden, er geen gerichte behandeling heeft plaatsgevonden, er geen zicht is op een vervolgplek.

KRITIEK KINDERRECHTER

De gemeente Noardeast-Fryslân krijgt een tik op de vingers. 'Op 16 november heeft de kinderrechtster opdracht gegeven om binnen een maand meer duidelijkheid te geven. Ondanks deze duidelijke opdracht aan het college kan de kinderrechtster niet anders

concluderen dan dat er tot op heden onvoldoende stappen zijn gezet.' De machtiging wordt niet verlengd: op 23 december verlaat A. Woodbrookers en komt ze terecht bij zorgverlener Fier in Leeuwarden.

Na aankomst bij Fier loopt A. weg. Niet één keer, maar meerdere keren. 'Op 24 december heeft een collega haar aangetroffen bij een woonhuis in de buurt van Fier. Er was een jongen aanwezig die deed alsof hij van niets wist. A. zat in een schuurtje bij het huis', valt te lezen in een rapportage van Fier. Een dag later verwondde ze zich zo erg, dat ze naar de huisartsenpost moest. In de periode die volgt, verblijft ze veelal thuis en volgt ze dagbesteding bij Fier.

Fier vraagt een machtiging aan voor een opname in een psychiatrische kliniek; die wordt afgewezen. Opnieuw wordt door het gebiedsteam van de gemeente Noardeast-Fryslân een aanvraag gedaan voor de geslo-

ten jeugdzorg, en op 7 februari komt A. weer bij Woodbrookers terecht. Maar de kinderrechtster stelt voorwaarden.

'Voorkomen moet worden dat zich een herhaling voordoet van de eerdere plaatsing waarin behandeling van A. niet of onvoldoende van de grond is gekomen.' En, vervolgt de kinderrechtster, 'er moet onderzocht worden of andere organisaties als Fier, Accre of de GGZ kunnen bijdragen. Om adequaat in haar behoeften ten aanzien van haar problematiek te kunnen voldoen.'

Bij Fier is in de tussenliggende tijd wel een vorm van diagnose vastgesteld. A. heeft onder meer een stoornis in het autistisch spectrum, trauma-gerelateerde problematiek, een angststoornis die wordt versterkt door het seksueel misbruik. En als gevolg daarvan verwondt ze zichzelf: door te snijden en het inslikken van batterijen.

De tweede plaatsing bij Woodbrookers

“ IN ONS ZORGLANDSCHAP, WAAR WE TROTS OP ZOUDEN MOETEN ZIJN, IS IETS NIETS GOED GEDAAN

brengt niet de gehoopte verbetering. Meerdere keren snijdt ze zichzelf, batterijen worden door haar ingeslikt. Ziekenhuisopnames in Nij Smellinghe en op de kinderintensive care van het UMCG in Groningen volgen. Haar slokdarm is ernstig beschadigd, een sonde is nodig voor voeding.

NOODKREET KINDERARTS

'Dit had veel erger kunnen aflopen!' Een kinderarts van Nij Smellinghe slaakt een noodkreet. In een email aan betrokken zorginstellingen schrijft hij op 18 maart dat de zorg voor A. moet worden opgeschaald. 'Het is niet ondenkbaar dat voortgaande inadequate zorg anders leidt tot het overlijden van A. En dan hebben we in ons zorglandschap, waar we trots op zouden moeten zijn, toch echt iets niet goed gedaan.'

Op 25 maart wordt A. ontslagen uit het ziekenhuis. Ze gaat niet terug naar Woodbrookers, maar naar huis. Vanaf dat moment begint de zoektocht naar een geschiktere plek voor haar. Allerlei zorginstellingen, hulpverleners en instanties overleggen en bespreken haar casus. A. wordt in de tussentijd nog meerdere keren opgenomen in het ziekenhuis na het inslikken van batterijen en andere attributen.

Op donderdag 14 april is er een tussenoplossing: onder toezicht van twee begeleiders van zorginstelling Elker in Groningen en een zorgbeveiliging is er voor een paar dagen opvang mogelijk in Drachten. Maar ondanks de aanwezigheid van de begeleiding neemt A. 's middags de benen. 'We hebben haar die avond zelf teruggevonden in Drachten', aldus vader Erwin Smedema.

Afgelopen zondag is er door de zorgpartijen een plek gevonden, bij jeugdzorginstelling Zikos in Harreveld. Erwin en Janneke Smedema hopen dat hun dochter nu de hulp krijgt die ze nodig heeft.

'Er is eigenlijk geen instelling in Nederland voor A. Geen instelling die hulp kan bieden die past bij haar problematiek. Maar bij Zikos is er voor het eerst, samen met ons en haar gesproken. En niet alleen over haar.'

* In verband met de privacy van A. worden de werkelijke namen van de ouders niet gebruikt.

Verantwoording

Voor dit verhaal heeft de *Leeuwarder Courant* een drietal gesprekken gevoerd met de ouders van A. Zelf gaf A. in een brief aan dat zij graag wilde dat haar ouders haar verhaal deelden met de krant. Ook gaf ze toestemming aan de kinderarts van Nij Smellinghe – de schrijver van de mail waarin hij waarschuwde dat de inadequate zorg tot haar dood zou kunnen leiden – om met de krant te praten.

Die toestemming was nodig, zei Bert Kleinlugtenbeld, voorzitter van de raad van bestuur van Nij Smellinghe, in verband met privacywetgeving. Op het moment dat de toestemming er was, liet Kleinlugtenbeld weten dat een gesprek met de kinderarts er toch niet in zat.

Het verhaal van de ouders wordt ondersteund door rechtbankverslagen, uitspraken van de kinderrechtster, correspondentie tussen de ouders en hulpverleners/instellingen en andere rapportages. Drie partijen die verantwoordelijk of betrokken waren bij de zorg voor A. zijn gevraagd om een reactie: de jeugdzorginstellingen Woodbrookers, Elker en de gemeente Noardeast-Fryslân – wettelijk gezien verantwoordelijk voor jeugdhulp en kindbeschermingsmaatregelen. Alle drie de partijen wilden niet inhoudelijk reageren in verband met privacywet- en regelgeving.